

СТАНОВИЩЕ

На проф. д-р Борислав Гаврилов (ИФ на СУ „Свети Климент Охридски“)
За дисертационния труд на Васил Костов на тема: „Историческият дискурс в
книгата на пророк Осия и модерната библейска критика“
За присъждане на образователната и научна степен „доктор“

Описание на дисертационния труд: Без съмнение Библията е сред най-разпространените и в по-ново време, критически изследвани книги. При все това винаги остават възможности за нов прочит и специализирани изследвания. Васил Костов си е поставил за цел да търси историчността при възстановяване на цялостната картина на епохата и реалните измерения на събитията описани в книгата на един „малките“ пророци – Осия, като използва модерни изследователски методи. В този смисъл, неговото изследване стои в пресечната точка на историята, библеистиката, теологията и дори филологията (що се отнася до тълкувания на преводи и топоними).

В структурно отношение дисертацията се състои от единадесет глави, въведение, две приложения, списък на използвани съкращения и литература или общо 233 страници. Дисертацията е разработена на основата на различни преводи и издания на Библията, на античния автор Йосиф Флавий, заглавия от български, английски, израелски, немски, френски автори. Тук е мястото да посочим, че колежата Костов е завършил няколко специалности, сред които богословие във Висшия евангелски институт и магистърска степен по история и религия към департамента по история (Нов български университет).

В увода на своята дисертация дисертантът умело излага позициите на редица съвременни анализатори на библейски текстове от различни гледни точки. Модерната библейска критика служи за основа в изследването му. Очертаните насоки в труда са подкрепени от анализ на първите преводи на текста на пророк Осия от оригиналния староеврейски език. Той е от съществено значение предвид свързаните с тях проблеми и поради двусмислието, което се поражда от различията между структурата на семитските и индоевропейски езици. Библейският текст е разгледан исторически, с известен елемент на условност на понятието исторически, който е неминуем, когато става дума за сакрални текстове. Изследването може да се разглежда като оригинално, защото според дисертанта, до сега не е известно историческо изследване на конкретния библейски старозаветен текст. За основата на методологията са възприети инструментите на историческата критика, които са съществени за модерната библеистика, като докторантът ги е съобразил в съответствие с целите на дисертационния труд.

В началото авторът се спира на преводите на Свещеното писание от староеврейски език и произтичащите от това трудности поради факта, че връзката семитски – индоевропейски езици поражда понякога трудно преодолимо двусмислие. За решаването на тези трудни проблеми авторът привежда редица изследвания за преводите, както и свитък от публикации върху книгата на пророк Осия. С това дисертантът се изявява като добър познавач на произведенията, преди всичко от библейска гледна точка, публикувани на различни езици и изследователи.

Научни приноси: Основната част от дисертацията е посветена на историческите събития и реалии отразени в в Книгата на Осия и търсенето на отговор на въпросите свързани с тяхната стойност и достоверност. Очертана е историческата рамка в Книгата на пророк Осия и проблемите свързани с хронологията на събитията. Дисертантът намира че историята на монархията в Израил е намерила отразяване, което отговаря на установените факти за реалността по неговото време. Същата методология е приложена и при разглеждане на топонимите, които се срещат в текста. За по-голяма пълнота, към историческия анализ докторантът е включил в разработката си историко-лингвистично изследване на гръцкия текст на първите три глави от разглежданата книга. В основата на това изследване е поставен собствения превод на дисертанта от старогръцки на български език, придружен с коментари и анализ. В това отношение е налице единствен по рода си опит, направен от български автор.

Научните приноси на дисертационния труд към сложната проблематика на модерната библеистика се състоят най-вече в това, че за пръв път се прави опит за конкретно историческо изследване на Книгата на пророк Осия (такова досега не е правено нито от български, нито от чуждестранен автор). За нуждите на изследването е разработена специфична методология, която може да бъде използвана като основа за исторически подход и към други библейски книги. Преводът от старогръцки език на български и направеният историко-лингвистичен анализ също заслужава положителна оценка. Смятам че на нашето внимание е представен интересен прочит на старозаветен текст, разработен въз основа на съвременни методи.

Заключение: Въз основа на изтъкнатите дотук научни приноси и качества на дисертанта Васил Костов, смятам че дисертационният труд и дейността на докторанта напълно покриват изискванията за присъждане на образователната и научна степен „доктор”. Затова давам положително становище и предлагам на почитаемото жури да присъди образователната и научна степен „доктор” на Васил Костов.

10. 06. 2017

София

проф. д-р Борислав Гаврилов